

Відокремлені обставини. Складання допису дискусійного характеру до блогу «Чи переможе книжку комп'ютер, а бібліотеку - інтернет?» з використанням відокремлених обставин.

Вправа
«Допис дискусійного характеру до блогу
“Чи переможе книжку комп'ютер, а
бібліотеку - інтернет?”»

Опис. Вправа «Допис дискусійного характеру до блогу “Чи переможе книжку комп'ютер, а бібліотеку – інтернет?”» полягає в обговоренні особливостей блогів та їхньої відмінності від традиційних публікацій у пресі. Вправа виконується після опрацювання нового матеріалу з вивчення відокремлених обставин. Перед написанням допису до блогу слід пригадати ознаки публіцистичного стилю та структуру твору-роздуму.

Учень має знати

- » як наводити приклади речень, ускладнених відокремленими обставинами;
- » як ставити розділові знаки при відокремлених членах речення

Учень має розуміти

- » оцінювати виражальні можливості речень з відокремленими обставинами.

Учень має вміти

- » правильно інтонувати речення з відокремленими обставинами;
- » будувати висловлення в публіцистичному і науковому стилях, використовуючи виражальні можливості речень з відокремленими обставинами в усному та писемному мовленні.

Вправа «Допис дискусійного характеру до блогу “Чи переможе книжку комп’ютер, а бібліотеку - інтернет?”»

Мета

- » ознайомити учнів із поняттям блогу, пояснити, чим блогери відрізняються від журналістів;
- » використовувати виражальні особливості речень з відокремленими обставинами, створювати власний допис до блогу на актуальну тему.

Уміння і навички з інфомедійної грамотності

- » уміння обґрунтовувати власну позицію;
- » уміння систематизувати інформацію, висувати гіпотези та оцінювати альтернативи;
- » уміння визначати й аналізувати жанри журналістських повідомлень

Що необхідно підготувати до уроку

- » презентація;
- » проектор;
- » комп’ютер;
- » роздатковий матеріал

ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ. Перед виконанням вправи повторіть з учнями ознаки та сфери використання публіцистичного стилю.

СКАЖІТЬ. Щоб висловлювати свою позицію і доносити її до широкої аудиторії, сьогодні не обов’язково надсилати свої матеріали до редакцій ЗМІ, чекати публікації та реакції читачів, як це було, скажімо, 20 років тому. Щоб оприлюднювати власні тексти публіцистичного характеру, не потрібно бути автором-дописувачем газети чи журналу – достатньо завести власний блог на спеціальній платформі або профіль у соцмережах.

ЗАПИТАЙТЕ. Чи знайоме вам слово «блог»? Що це? (Для когось блог – онлайн-журнал, для когось – інтернет-щоденник, основним наповненням якого є записи, що систематично додаються.) Хто з вас веде власний блог?

(ПРИМІТКА. Можливо, учні скажуть про свої текстові блоги, можливо – про відеоблоги на YouTube, можливо, назвуть блогом свої сторінки в Instagram. Прокоментуйте або поставте таке запитання.) Чому ви це робите?

(Можна поспілкуватися з цікавими людьми, знайти в мережі слухача чи читача. За допомогою блогу можна заявити про себе, поділитися своїми думками, ідеями, творіннями. Через блог можна отримати інформацію про особу його автора. Блог надає можливість поділитися своїми проблемами й отримати підтримку та пораду від великої кількості людей. Якщо блог використовується як особистий щоденник, то записи в ньому можна перечитувати через деякий час, щоб згадати події.) У якій формі ви ведете блог – текстовій чи відео? Чому саме таку форму обрали?

ПОЯСНІТЬ. Блог у формі відео називають окремим терміном – «влог». Блогери, які публікують тексти, асоціюються передусім із письменниками, а влогери, які знімають відео – з режисерами чи телепродюсерами. При виборі форми для блогу автори найчастіше виходять з кількох міркувань. По-перше, який формат подання інформації зручніший,

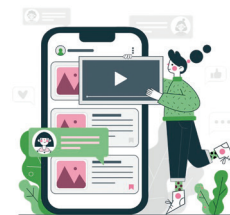
Відокремлені обставини.

Складання допису дискусійного характеру до блогу «Чи переможе книжку комп’ютер, а бібліотеку – інтернет?» з використанням відокремлених обставин

Що таке блог

Вебсайт чи інтернет-сторінка, основний зміст якої – записи, зображення та мультимедіа – регулярно публікується. Зазвичай сфокусований довкола однієї тематики (наприклад, блог про кіно, блог про книжки, блог про кулінарію).

цікавіший та більш вдалий саме в їхньому випадку (наприклад, що вони люблять більше: говорити перед камерою чи писати). По-друге, який формат ближчий та зручніший для їхньої аудиторії (читачів, глядачів): відео чи текст.

Для приміток:

 ЗАПИТАЙТЕ. Чим, на вашу думку, блогери відрізняються від професійних журналістів? *(Для журналістів написання матеріалів є роботою, за яку вони отримують заробітну плату, а для більшості блогерів це – хобі й бажання висловити свої думки. Блогери працюють самі на себе, а журналісти співпрацюють із редакціями. Блогери висвітлюють тільки ті теми, які цікаві саме їм, а не виконують редакційні завдання тощо.)*

ПОЯСНІТЬ. Окрім названих відмінностей, між блогерами та журналістами є ще одна, і дуже важлива: блогери великою мірою не несуть відповідальності за те, що пишуть, а журналісти – навпаки, мають численні професійні обов'язки, зобов'язані дотримуватися професійних стандартів та професійної етики, діяти в межах законодавства, що регулює діяльність засобів масової інформації. Якщо підсумувати, то цю відмінність можна назвати словами «підзвітність» та «відповідальність». Тобто журналісти несуть відповідальність за свою роботу перед своєю редакцією, перед аудиторією, суспільством, законом.

ПОЯСНІТЬ. Отже, блог – це вебсайт чи інтернет-сторінка, основний зміст якої – записи, зображення та мультимедіа – регулярно публікується. Зазвичай блог сфокусований довкола однієї тематики (наприклад, блог про кіно, блог про книжки, блог про кулінарію) – але не обов'язково, адже він може бути просто місцем для запису спостережень чи думок його автора. Людей, котрі ведуть блог, називають блогерами. Сукупність всіх блогів у мережі називають блогосферою. По суті, блог – це звичайний щоденник, де щодня (чи принаймні регулярно) з'являються записи різного характеру. Але, на відміну від щоденника, який не передбачає традиційного читача та його коментаря, блог потребує своєї аудиторії. [1]

Якщо раніше більшість блогів велася на спеціальних особистих сайтах чи сервісах для блогінгу (приміром, Blogger, Wordpress, Tumblr чи LiveJournal), то зараз багато блогерів використовують для цього свій профіль або сторінку в соціальній мережі.

Можна зробити висновок, що в наш час людина, яка хоче стати блогером, обмежена лише своєю уявою та технічними можливостями. Відбулася свого роду інформаційна революція. Кожен пересічний користувач мережі, який не має ні особливих навичок, ні особливого устаткування, отримав можливість публікувати свої ідеї та виносити їх на розсуд людзей. Користувачеві достатньо розіслати посилання на свій щоденник друзям та знайомим або просто публікувати дописи у соціальній мережі. І якщо його творчість, його контент справді цікавий, читачі до нього прийдуть. Хоча сьогодні дуже важко визначити поняття «гідного» контенту.

СКАЖІТЬ. Сьогодні пропоную кожному з вас відчути себе блогерами і сформулювати свою позицію з дискусійного питання – «Чи перемаже книжку комп'ютер, а бібліотеку – Інтернет?», написавши на цю тему допис дискусійного характеру, який міг би бути опублікований у вашому персональному блозі.

Виконуючи завдання, ви навчитеся не просто виражати власне ставлення, а робити це переконливо, при цьому максимально використовувати виражальні можливості мови, зокрема відокремлених обставин, з якими як із членами речення ви ознайомилися.

Для приміток:

Допис дискусійного характеру – це публіцистична стаття, у якій чітко висловлюється позиція автора щодо актуальної для певного кола читачів проблеми.

Особливостями допису є:

- актуальність проблеми, яка не має однозначного вирішення;
- різні погляди на зазначену проблему;
- чітка позиція автора;
- наведення переконливих аргументів, або з особистого досвіду, або з авторитетних джерел;
- приклади з життя, статистичні дані, факти, цифри;
- висновок;
- лаконічність, стислість;

Загалом, для роботи над дописом дискусійного характеру ви можете скористатися такою схемою (можна записати це на дошці):

1. Виберіть актуальну тему, яка містить предмет для дискусії.
2. Визначтеся з позицією в обговоренні суперечливого питання, спираючись на ваші власні переконання.
3. Сформулюйте тему й основну думку майбутнього висловлювання.
4. Доберіть фактичний матеріал, приклади з життя і друкованих джерел.
5. Проаналізуйте зібраний матеріал, вибравши достовірні факти, найпереконливіші докази та приклади, якими ви підтверджуватимете свою думку і спростовуватимете думку опонента.
6. Продумайте послідовність викладу своїх аргументів і складіть план допису, додержуючись його композиційних частин.
7. Пам'ятайте, що найголовніше – перше речення, у якому формулюється проблема і яке мусить заінтригувати читача.
8. Дбайте про якість мовного оформлення, уживаючи спеціальні конструкції, загальноживану, наукову, професійну лексику.

ЗАПРОПОНУЙТЕ учням опрацювати дану схему-алгоритм, визначивши речення з відокремленими обставинами та пояснюючи вжиті розділові знаки. Так учні підготуються до самостійного складання речень із відокремленими обставинами, активізують набуті раніше знання.

ЗАПРОПОНУЙТЕ учням самостійно прочитати такий текст, опублікований у розділі «Блогери» черкаського новинного видання «Нова доба»:

Книжка — це особистість. Того всього інтернет не має [2] (Джерело: <https://novadoba.com.ua/17022-knyzhka-ce-osobystist-togo-vsogo-internet-ne-maye.html>)

Що таке допис дискусійного характеру?

Допис дискусійного характеру це публіцистична стаття, у якій чітко висловлюється позиція автора щодо актуальної для певного кола читачів проблеми.

Особливостями допису є:

- актуальність проблеми, яка не має однозначного вирішення;
- різні погляди на зазначену проблему;
- чітка позиція автора;
- наведення переконливих аргументів, або з особистого досвіду, або з авторитетних джерел;
- приклади з життя, статистичні дані, факти, цифри;
- висновок;
- лаконічність, стислість.

Етапи роботи над дописом дискусійного характеру

1. Виберіть актуальну тему, яка містить предмет для дискусії.
2. Визначтеся з позицією в обговоренні суперечливого питання, спираючись на ваші власні переконання.
3. Сформулюйте тему й основну думку майбутнього висловлювання.
4. Доберіть фактичний матеріал, приклади з життя і друкованих джерел.

Етапи роботи над дописом дискусійного характеру

5. Проаналізуйте зібраний матеріал, вибравши достовірні факти, найпереконливіші докази та приклади, якими ви підтверджуватимете свою думку і спростовуватимете думку опонента.
6. Продумайте послідовність викладу своїх аргументів і складіть план допису, додержуючись його композиційних частин.
7. Пам'ятайте, що найголовніше – перше речення, у якому формулюється проблема і яке мусить заінтригувати читача.
8. Дбайте про якість мовного оформлення, уживаючи спеціальні конструкції, загальноживану, наукову, професійну лексику.

Герой одного відомого кінофільму в 60-х роках минулого століття безапеляційно стверджував, що скоро телебачення замінить усе: книжку, театр, газети... Минуло півстоліття. Нині в нашому суспільстві стрімко розвиваються інформаційні технології, зокрема інтернет. Світ глобалізується. Чи замінить інтернет телебачення, книжку, театр?

Сучасний шалений ритм життя спричиняє постійний брак часу, метушню і духовний мінімалізм. Новітні технології, які все спрощують і полегшують, здається, уже проникли в кожен закуток, витісняючи своєю практичністю звичні для нас речі.

Інтерактивний модерн вже добрався й до друкованих видань — легше і простіше. Ціла бібліотека у кишені — дуже зручно! І навіть затратити кошти, видрукувати книжки, тримати вдома велику бібліотеку чи користуватися послугами публічних книгозбірень, якщо можна просто закинути текст в інтернет — це ж доступно і дешево. Але такий підхід, можливо, доцільний лише для масової літератури, яка живе кілька днів і ніколи, незважаючи навіть на найвищі рейтинги, не зможе стати класикою, на якій виростають покоління.

Свого часу, коли розвиток телебачення стрімко зростав, пророкували цілковите зникнення театру. Але, незважаючи ні на що, високе театральне мистецтво й надалі тішить своїх прихильників. Та й світлина, зроблена навіть супермодним цифровим фотоапаратом, не спроможна замінити малярського мистецтва. Тож і друкована література не може зникнути, бо це не лише джерело інформації, але й мистецтво, любов до якого — ознака доброго смаку та висококультурності її поціновувачів.

Інтернет особливо корисний в інформаційних цілях. Неабиякою підмогою він є й для науковців, які завдяки йому мають доступ до багатьох бібліотек.

Багато потрібної літератури можна знайти і в цифрових бібліотеках, які містять повнотекстові електронні копії книжок. Наприклад, Центральна наукова бібліотека НАНУ ім. Вернадського має архіви оцифрованих журналів, нових журналів, які виходять тільки в електронному вигляді. Хоча тут треба враховувати авторське право, яке дозволяє почитати книжку в мережі, але не дозволяє «скачати» її. На початках бібліотеки на своїх сайтах виставляли дуже багато різноманітної літератури, але тепер почали обмежувати кількість творів. Закордоном для вільного користування виставлено дуже мало текстів, здебільшого «стягування» книжки платне.

Якщо говорити про художню літературу, то замінити книжку інтернетом — нереально. Книга — це унікальний феномен у житті людської цивілізації. Щоправда, зараз склалося так, що інформаційні технології психологічно тиснуть на людство надміром інформації, яку ми не встигаємо навіть сприйняти. Інтернет — це лише джерело швидкісної інформації, тоді як книжка — це джерело думок, переживань. Книжку не можна читати поспіхом у перерві між роботою, вона потребує часу, відповідного настрою. Книжка має форму, а не лише зміст, вона має запах, відповідне оформлення, ілюстрації, які поглиблюють сприйняття тексту. Кожна книжка — це в певній мірі особистість. Того всього інтернет не має, він прагматичний. Той, хто справді цінує книжку, ніколи не замінить її електронною. На мою думку, справжня проблема — небажання молоді читати взагалі!

Автор: Олександр Проценко

ЗАПИТАЙТЕ.

- Чи погоджуєтеся ви з думками автора?
- Із чим ви не згодні?
- Про які переваги книжки та інтернету почули? *(На думку автора тексту, книжка потребує відповідного настрою, читання – процес «для душі». Натомість інтернет – річ прагматична.)*
- Які переваги інтернету згадує автор? *(Інтернет корисний з погляду пошуку інформації, його активно використовують науковці.)*
- Які ще плюси та мінуси традиційних книг та інтернету ви можете назвати? *(Побуває думка, що читання книг нас розвиває, натомість інтернет, який багато хто з нас використовує для розваг та «сидіння» в соцмережах – блокує розвиток. Попри, на перший погляд, кращий доступ інформації ми отримуємо лише швидкоплинний контент, який нас не збагачує. З іншого боку, при вмілому використанні інтернет є дуже корисним. Ті ж таки книги можна купувати в інтернеті й із задоволенням читати за допомогою спеціальних застосунків на мобільних пристроях.)*

Для приміток:

ПРИМІТКА.

За бажанням учителя можна використати при обговоренні тексту наведену нижче табличку. Її можна показати і заповнювати на слайді або намалювати на дошці – як учителеві зручніше. Обговоріть тему з учнями й занотуйте ключові аргументи.

Аргументи «за» чи «проти»

Книжка		Комп'ютер (чи інший цифровий пристрій)		Бібліотека		Інтернет	
аргументи		аргументи		аргументи		аргументи	
«за»	«проти»	«за»	«проти»	«за»	«проти»	«за»	«проти»

Виходячи з обговорених аргументів, подумайте, що ближче особисто вам, оберіть аргументи і продумайте структуру власного допису до блогу. При цьому можете опиратися на структуру твору-роздуму.

Структура твору-роздуму:

- вступ, що містить тези (положення, яке вимагає доказів);
- аргументи: не менше 2–3 доказів думок, викладених у тезі;
- висновок, у якому остаточно підтверджується теза;
- обсяг твору розраховується за формулою: **Вступ + Висновок = 1 / 3 обсягу твору;**
- кожну частину твору-роздуму потрібно починати з нового рядка.

Аргументи «за» чи «проти»

Книжка		Комп'ютер		Бібліотека		Інтернет	
«за»	«проти»	«за»	«проти»	«за»	«проти»	«за»	«проти»

Структура твору-роздуму

- Вступ, що містить тези (положення, яке вимагає доказів);
- Аргументи: не менше 2–3 доказів думок, викладених у тезі;
- Висновок, у якому остаточно підтверджується теза;
- Обсяг твору розраховується за формулою:
Вступ + Висновок = 1 / 3 обсягу твору
- Кожну частину твору-роздуму потрібно починати з нового рядка.

 ЗАВДАННЯ. Продумати тему, основну тезу свого допису та аргументи до неї, написати вступ з використанням відокремлених обставин, відокремлені обставини підкреслити як члени речення.

ПРОКОМЕНТУЙТЕ роботу учнів за бажанням, дайте відповіді на запитання, якщо вони виникнуть.

 Дайте **ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:** закінчити роботу над дописом дискусійного характеру до блогу «Чи перемає книжку комп'ютер, а бібліотеку – Інтернет?» із використанням відокремлених обставин.

НАГОЛОСИТЬ, що допис має бути стислим і лаконічним, образним та емоційним. Для цього можна і потрібно використовувати різні художні засоби: порівняння, епітети, емоційно забарвлені слова, риторичні питання. Виділити речення з відокремленими обставинами й осмислити їх роль як виражального засобу.

Орієнтовний зразок допису

І бібліотека, й інтернет є джерелами інформації. Якому ж із них віддати перевагу? *Молоде покоління, відчувачи потяг до всього нового, прогресивного, вважає за краще інтернет.*

У нього маса переваг. Будь-яку інформацію можна отримати за короткий час. Якщо вона необхідна на папері, то її можна роздрукувати. Не потрібно йти в бібліотеку і довго добирати книжки на певну тематику. *Навіть традиційні бібліотеки, надаючи електронні книжки на своїх сайтах, намагаються перехопити молодого читача.* В інтернеті швидко оновлюється інформація: у ньому відразу з'являються всі новини та відомості про останні досягнення науки і техніки. Книга може потріпатися, постраждати від вогню і води, а в інтернеті завдяки хмарним технологіям зберігається море інформації, яка нікуди не дінеться.

Але поряд із перевагами існують і суттєві недоліки. На жаль, тривале сидіння за комп'ютером і читання з монітора шкодять здоров'ю. В інтернеті часто інформація міститься в скороченому або спотвореному вигляді, багато недостовірної інформації; крім книжок, можна відшукати музику і фільми, рекламу, а також величезну купу непотрібної інформації. *Прицьому багато цінного може вислизнути від читача, залишившись непоміченим.*

А що ж дає нам бібліотека? Книжка – це традиційне джерело знань. *Її можеш взяти в руки і, насолоджуючись друкарським запахом, подивитися кольорові ілюстрації.* З книгою зручно прилягти на диван, її можна взяти із собою в дорогу. *Незважаючи на відносну дорожнечу, люди надають, як і раніше, перевагу книжкам.* Книжки ще можна колекціонувати. Почитати книжку можна в будь-який час, незалежно від наявності комп'ютера та інтернету. Книжки є основними посібниками в кожному навчальному закладі, вони незамінні для самоосвіти. Хоча не можна сьогодні відкидати й сучаснену форму книжок – аудіо- чи електронні книжки.

Що ж можна сказати з приводу того, що краще – бібліотека або інтернет? Добре й те, й інше. Користуйтеся і тим, й іншим, читайте й отримуйте знання. Усе, що може бути корисно нам як читачам, треба використовувати для своєї освіти й особистісного зростання.

Для приміток:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ПІДСУМУЙТЕ. Сьогодні ми повторили й узагальнили вивчене про відокремлену обставину, довідалися про те, що таке блоги, чим блогери відрізняються від журналістів, обговорили переваги та недоліки, які мають традиційні книжки та інтернет. Попри те, що інтернет та соціальні медіа дали усім багато простору для висловлення думки, користуватися цими можливостями треба відповідально.

Для приміток:

ДЖЕРЕЛА

1. Поняття Інтернет-журналістики. Блог як новий жанр Інтернет-журналістики [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://studfiles.net/preview/2425972/>
2. Проценко, О. Книжка — це особистість. Того всього інтернет не має // Нова доба. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://novadoba.com.ua/17022-knyzhka-ce-osobystist-togo-vsogo-internet-ne-maye.html/>
3. Публіцистичний стиль [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://grinch-home.at.ua/publ/suchasna_ukrajinska_literaturna_mova/stilistika/publicistichnij_stil/58-1-0-214/
4. Що таке блог в інтернеті? [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://ukr.media/science/232683/>

АВТОРКА: Галина Дегтярьова

ВИВЧАЙ ТА РОЗРІЗНЯЙ:
інфо-медійна грамотність

Матеріали розроблені в рамках проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», який виконується IREX за підтримки посольств США та Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією української преси. Використання матеріалів дозволене лише з некомерційною метою і за умови посилання на проєкт та IREX.